

Tunnikava "Kuidas kujundab tehisaru meie meediaruumi ja suhteid?"

TUNNI ÕPIEESMÄRK: õpilane mõistab, kuidas tehisintellekti algoritmid kujundavad meie infokeskkonda ja mõjutavad meie igapäevaseid mõtteid, valikuid ning käitumist.

KLASS: 10.–11. klass

KÜLALISÕPETAJA: Maia Klaassen, Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi meediapädevuse nooremteadur

SEOS RÕK-iga: meediapädevus, digipädevus

Tunni osad

Häälestus	Video vaatamine	Õpilaste iseseisev töö
Tunni teema taust:	Tänapäeval kujundavad meie infovooge suurel määral algoritmid, mille eesmärk on näidata sisu, mis tekitab tugevaid emotsioone, paneb meid klikkima ja seda teistega jagama. Seejuures ei arvesta need alati info kvaliteedi või tõepärasusega, luues soodsa pinnase ka infokorruptuse tekkeks. Sageli alahindame, kui palju tehisintellektil põhinevad süsteemid mõjutavad seda, mida me näeme, millest mõtleme ja räägime ning kuidas käitume. Selles tunnis uurime, kuidas need protsessid toimivad ja milline on nende mõju meie igapäevaelule.	
Häälestus:	Õpilastele on ette antud neli lauset, kuhu tuleb lisada nende meelest sobiv asesõna. 1) ChatGPT vastas mulle, et ei tea. ta/see 2) Algoritm soovitas mulle filmi, sest arvab, et mulle see meeldib. ta/see 3) Vestlusrobot vabandas ja ütles, et eksis. ta/see 4) Claude kirjutas mulle prompti põhjal luuletuses ja sai üsna hästi hakkama. ta/see Ülesande mõte on panna õpilased mõtlema, mil viisil nad ise tehisarust räägivad. Arutage seda ka klassiruumis. Pärast lühkade täitmist tuleb koos paarilisega arutada: • Kas oled kunagi tundnud, et mõni tehisarurakendus "saab sinust aru"? Mis selle tunde tekitas? • Kas tehisarurakendus, kes vabandab ja ütleb "mul on kahju" mõjub ausamalt kui süsteem mis vastaks lihtsalt, et ilmnes viga?	

Õpilaste iseseisev töö:	1. Õpilastele on antud viis lauset, mille puhul tuleb neil hinnata, kas nad tunnevad ennast selles väga kindlalt või üldse mitte kindlalt. • Suudan tuvastada tehisaruga loodud sisu. • Oskan kontrollida info allikat ja autori tausta. • Mõistan, kuidas soovitusalgoritmid mu inforuumi kujundavad. • Teen vahet vale- ja desinformatsioonil. • Oskan ekspertide väiteid kriitiliselt hinnata. 2. Mõelda ja panna kirja 2–3 teemat, mis on õpilase hinnangul praegu maailmas või Eestis päevakajalised. 3. Moodustada 3–4-liikmelised rühmad. Võrrelda kirja pandud teemasid ja arutada: • Kust sa nendest teemadest kuulsid? (TikTok, Instagram, uudisteportaal, perekond, sõbrad vms) • Miks just need teemad? Kas otsisid neid teemasid ise või nägid neid nt sotsiaalmeedias vms. • Kas teie grupi infomullid kattuvad või erinevad? • Kas olete jäänud uskuma midagi, mida tegelikult pole olnud tõsi? Kust see info tuli? Miks see tundus usutav? Kuidas tuli välja, et see oli vale? 4. Õpilastel tuleb värvida ring vastavalt sellele, kas peavad ennast tehnopessimistiks, tsentristiks või tehnootimistiks.
--------------------------------	--

* Tunnikava on loodud selleks, et pakkuda õpetajatele välja erinevaid variante õpilaste aktiivseks kaasamiseks tunni teemasse. Tunnikava ei pea tingimata kasutama.